

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Epilog.

— La articolele „Reforma electorală”. —

(Dr. E. B.) Seria de articole publicate în coloanele acestui ziar, sub titlul „Reforma electorală”, a fost primită, dupăcum eră de prevăzut, cu sentimente divergente, ori mestecate, din partea publicului cetitor român.

O parte din publicul nostru, aflându-se sub impresia anumitor tradiții istorice, precum și a actualelor noastre năcazuri și lupte, nu vrea nici se audă de o emancipare de sub influența Vienei, și se îngrozește și de cugetul de a se face o apropiere către „dușmanii neamului nostru”.

Eu înțeleg și știu se onorez această înstrăinare, motivată de mai multe momente. Chiar și numai puterea obicinuitei ne face se fim scrupuloși față de astfel de lucruri noi. Sunt destui, cari recunosc, că multe decepții ne-a procurat nouă politica Vienei, dar zic așa, că avem se mulțămim Vienei și multe lucruri bune. Politica aulică a marelui Șaguna ne-a câștigat poziția favorabilă în care am ajuns după revoluție, în epoca absolutismului, anii 1849-1867! Acelui politici avem să mulțămim instituțiunile noastre cele mai prețioase, condițiunile primordiale ale prosperării noastre naționale.

Asta nu se poate nega. Dar să nu uităm, că favorurile acestea ni le-a dat Austria în zilele în cari, în urma rezistenței pasive a Maghiarilor, ea eră avizată la naționalități, pe cari le-a întrebuintat în scopul înblânzirei și muierii Maghiarilor. Favorurile s'au împărțit deci din motive curat tactice, conform principiului „divide et impera”.

Marele nostru Metropolit, ca bărbat de stat cu vederi largi și cu simț ager politic, a înțeles situația și a exploatat-o cu înțelepciune în favorul poporului seu și al bisericii sale.

Dar să nu uităm, că legislațiunea maghiară a înartăcut în legi favorurile acestea! După concepția largă a lui Deák Ferencz și Eötvös Iósef a fost creat art. de lege IX și XLIV dela 1868, garanța intereselor noastre naționale și bisericești, și legislațiunea maghiară, mai bine zis, guvernul maghiar, a dat putere de lege „Statutului organic”, legea fundamentală a bisericii noastre autonome. Ba chiar și la anul 1848, când o parte a poporului nostru, la îndemnul venit dela Viena, a pus mâna pe arme, ca se lupte în contra Maghiarilor, dieta din îndemul propriu a proclamat egala îndreptățire, a decretat ștergerea iobăgiei, înduplecând aristocrația să renunțe de bună voie la drepturile privilegiale pe cari le aveă.

Dacă Austria ar fi procedat în mod onest față de naționalități, le ar fi putut legă de sine pe vecie. Dar când ea, în urma schimbării situației politice, uitânduși de credința noastră, mărginașă cu jertfrea de sine, uitânduși de jertfele aduse din partea noastră, ne întoarce spatele și nici nu vrea să ne asculte plângerile, ci ne vinde cu bucata, și ne dă cele mai prețioase comori ce le avem, în scopul intereselor sale de putere și al nizuinelor sale de exploatare, ca echivalent pentru așa numitele „concesiuni naționale”: e cu neputință să nu se deștepte în noi conștiința intereselor proprii, care ne împedecă să ne declarăm mulțămii cu jocul fals ce se face în contul nostru.

Am accentuat în mod clar în articolele mele, că cele spuse de mine nu se refer de loc la *dinastie*, de care ne alipim cu credință, în tocmă ca celelalte popoare, toate, ale monarhiei, neescepționând nici pe Maghiari. Cele desvoltate de mine nu pot deci se atînga „sentimentul dinastic” al poporului nostru, și nu pot să-l slăbească. Ceice din acest motiv condamnă articolele mele, dovedesc că nu le-au înțeles, nici ar-

ticolele, nici intenția lor, ori apoi nu vreau să le înțeleagă.

Cercurile politice dela Viena sunt acelea, cari esecută un joc de duplicitate în fața noastră, și cu ele avem să ne facem socoteala!

Se nu creadă nime, că cu o schimbare de front am perde grația acestor cercuri și am pune în primădie interesele noastre. Politica nu are inimă, ci numai cap. (Austria are chiar două capete.) Politica nu simte, ci combinează numai și se acomodează totdeauna situațiunei. Cedează totdeauna, când e silită se cedeze!

În politică are valoare numai acela, care știe se fie de folos puterii, ori poate să-i strice. Câtă vreme vede Viena, că suntem instrumente fără voință proprie în mâinile ei, nu putem se fim pentru ea decât o așa numită „cantitate neglijabilă”. Cu noi și cu năcazurile noastre nu se bate capul, ceea ce e foarte natural, dupăce nime nu cumpără pe bani aceea ce poate căpăta — gratis. E doară cunoscută vorba Arhiducelui Albrecht, rostită la masa unui prelat al bisericii noastre înainte cu treizeci de ani și mai bine, că: „Românii se arete că pot se fie primejdioși monarhiei, și atunci la moment li se schimbă soarta...”

Trebue se facem deci se înțeleagă și cei dela Viena teoria lui „do ut des”, atât de uzată în politică, se înțeleagă că: „brânza e pe bani”, chiar și atunci, când e vorba de brânza Românilui.

Să ne gândim numai serios: au perdut oare Maghiarii poziția politică prin aceea, că la timpul seu au făcut afront Vienei, ba chiar dinastiei? Nu oare tocmai acela se bucură de grația preainaltă, al cărui tată a proclamat la 1849 detronarea dinastiei? Nu oare primul consilier și favoritul coroanei a ajuns se fie contele Andrássy Gyula, care fusese spânzurat în efigie?

Celce nu înțelege lucrul acesta, se scrie poezii, dar se nu facă po-

litică; pentrucă politica e condusă și se schimbă, nu numai conform principiilor și tradițiilor, ci și conform, ori mai ales conform *esigențelor*. În politică totdeauna „scopul sfîștește mijloacele”.

Scriitorul articolului acestuia n'a propagat niciodată *desarmarea*. Fiecare națiune, întocmai ca individul, are datorința să-și asigure în prima linie existența proprie. Celce îmi dă mână de ajutor în acest scop, e amicul meu, celce mă împedecă, e dușmanul meu. Alianța politică nu e căsătorie, legată în ceriu, ca să nu se poată desface. Dacă amicul meu nu-și bate capul cu mine, îi abzie prietenia! De aceea, dacă e se căutăm sprigin la maghiarime, la elementele ei treze și conciliante, gândul conducător și condiția sine qua non are să ne fie *reciprocitatea*.

Șaguna a știut foarte bine, de ce face servicii camarilei. Astăzi însă, dacă ar trăi, cu greu iar mai face servicii, ci s'ar acomoda, întocmai ca atunci, situației actuale, pentrucă să ne poată asigura instituțiunile pe cari ni le-a esoperat cu mintea sa cea mare *practică* și cu politica sa *oportunistă*.

Dar și mintea trează ne spune să căutăm sprijin la celce poate să ni-l dea, la celce dispune de putere *in mod direct*. E bună zicătoarea, confirmată din partea experienței, că: „n'ai se ajungi la Papa, dacă nu vrea gvardianul”, pentrucă ordinea ierarhică întru adevăr așa dispune, să nu facă Papa nimica fără gvardianul. Și de aceea, de giaba ne-am dus noi la „Împăratul”, la care nu s'a mai dus nici Șaguna dela dualism încoace, căci jurământul de încoronare nu-i permite se mai dispună, cu încunjurarea factorilor constituționali, cu încunjurarea guvernului unguresc, ori contrar voinței acestuia, conform intențiunilor sale proprii în chestii privitoare la Ungaria. Celce nu înțelege lucrul acesta, se dă de gol, că nu cunoaște natura regimului

FOIȘOARĂ.

Vorbire

rostită la încheierea anului școlar 1907/8 la seminarul „Andreian”.

De prof. Dem. Comșa.

(Fine).

Cu atâta însă nu e destul. În adevăr, de este să făptuim un lucru aievea priincios copiilor și să le oferim ocazia de a se recrea în umbră la răcoare și aer mereu premenit, nimic mai consult decât să înzestram curțile școlare cu arbori și tufe de ornament, dacă nu și cu 2-3 grupe de flori în pajiște măestrată. Din cauze ușor de găsit, frăgarii, merii și alți pomi roditori nu sunt recomandabili. Cu atât mai bine se potrivesc în curțile școlare sângerii, castanii și indeosebi teii cu frunza lată, atât de maestrosi.

Din cunoscutele vițe sălbatice, ușor și grabnic se pot înjgheba foișoare (filigorii) spațioase, una pe seama copiilor și alta pe a învățătorului. De altcuneste vițe pot fi întrebuintate, știut este, în scopul de a împodobi păreții golași, cum și drept scut contra umezelii.

Mai presus de vițele sălbatice sunt alte tufe acățătoare, d. e. acății albastri

(lat. *Glycine chinensis*) cu mandle și pompoase flori de un albastru deschis, de asemenea tufa numită lulea (lat. *Philadelphus speciosus*) cu mlădițe uriașe și flori bisare, cari seamănă a port țigară. Amândouă sunt tufe imponente și deplin răbdurii, cari prinse unde și unde lângă păreți, se ridică vulturește la înălțimi de neerezut.

Brazii se prind cam în silă și sunt mai expuși neastâmpărului copilăresc, se disting însă prin falnicia lor prezență și colorarea pură verde. S'ar potrivi deci unde poziția și întinderea curții îngăduie separarea lor prin un gard viu sau altceva. Arbori și resp. tufe acățătoare se pot cultiva, așa zice eu, în orice curte școlară, fără excepție.

Iubiți elevi! Vorba nu poate fi de parcurs cu boschete și doar figuri și covoare artistice de flori, ci de o simplă împodobire cu arbori umbroși a curților școlare, atât de prăvoase, golașe, posomorâte și expuse arșitei dogoritoare. Onoare puținelor excepții.

Că în sarcina învățătorului cade executarea și paza unor asemenea plantațiuni, îndoială nu încap.

Arborii frumoși, adevă obli, înalți, grosiori și având coroane simetrice, pot fi aduși din cutare pădure sau tufă, iar puținele tufe și eventual brazii, soiuri diferite, se vor cumpără de undeva resp. se

vor prăsi în grădină. În scopul prăsirei ajunge un petec de pământ. Cheltuiala și așa mică și puțină trudă sunt nimica toată în comparație cu răsplata morală și mulțămirea sufletească de mai târziu.

Prin menținerea în rânduială și curățenie a tot ce aparține școalei, prin decorarea curților cu arbori umbroși, ori și cu foișoare, și doară cu brădet purpure verde, iar a păreților cu tufe mandle, carmacii sătești astăzi sceptici și pe alocuirea îndârjiți vor începe și ei să recunoască, fie și în taină, că frumos și înțelept lucru a săvârșit dascălul lor. Până și dărnicia epitropiilor va merge crescând și cu ea puțința de a întregi plantația începută.

Cunosc și eu neastâmpărul copiilor și natural, că trebui-vor luate măsuri în consecuență. Neapărată este adevăr îngrădirea, frește țepănă a fiecărui arbore, eventual a grapei întregi. Un alt mijloc de ordin moral este intervenirea riguroasă și fără preget a învățătorului. Oricât de năvalnic și năvăloși ar fi copiii, se astâmpără dupăce se vor fi convinși, că învățătorul rămâne neînduplecat din capul locului și că se aplică pedepse aspre față de oricine ar fi îndrăsnind să contravină. În adevăr, dacă se urmează întocmai, copiii și copilele se dedau oarecum pe nesimțite a respectă opreliștea și a lăsa arborii și tufe în bună pace. Aiurea, și

aici în Sibiu, întâlnim destule exemple, că așa este.

Preoții nostri ar făptui și dâșii un lucru plăcut lui Dumnezeu și binevenit obștei păstorite, dacă alătura, sau cu învățătorii împreună, ar întrevini cu stăruință pentru ținerea în deplină curățenie și împodobire cu arbori ori cu pomi roditori, cu pajiște și cărări prunduite a locului din fața și jurul bisericii. Păreții înșiși golași și adeseori ciupii de vremuri, ar prezentă un aspect pitoresc, ademenitor și imposant chiar, dacă și ei s'ar îmbrăca până sus pe coperiș cu vițe sălbatice, cu ederă, sau acății albastri, sau doar cu falnici trandafiri, se înțelege acățători, răbdurii și de soiul ales.

În treacă fie indicată trebuința de a regula cimiteriile adeseori date uitării, a menținea în ele rândul bun și curățenie datorită pietății și memoriei înaintașilor răposați cum și trebuința de a le împodobi cu pomi sau arborari și cărări prunduite.

În scopul de a împodobi exteriorul bisericii și de a realiza premenirea mobilierului și mai ales ținerea în curățenie și ordine a tot ce aparține locașului dumnezeesc, cel mai nimerit și probat mijloc este negreșit înființarea de reuniuni femești, în frunte cu soția preotului și a învățătorului. Harnice și evlavioase, cum sunt țărânțele noastre, ele bucurioase se an-

constituțional, care-și are bazele în conlucrarea armonică a celor doi factori constituționali: *parlamentul și coroana*.

De aceea, dacă vrem să ajungem la rezultate reale, să nu ne legăm și mai departe în iluziuni deșarte, ci se căutăm ajutorul acolo, de unde *ni-se poate da*. Să ne punem bine cu gvardianul, căci atunci sigur ne ascultă și Papa. Să dăm de știre deci tuturor, că prețul prieteniei, alipirei noastre, este satisfacerea intereselor noastre juste, asigurarea condițiilor de existență a poporului nostru. Celce e în stare și e aplicat să ni-le dea acestea, poate conta la noi. Mergem prin foc și prin apă pentru el. Dar față de orice decepțiune, vom ști să tragem consecvențele. Numai pe lângă o pășire reală și conștientă vom înceta de a mai fi cvantitate negligeabilă, și vom deveni factor politic, de care toți vor trebui să țină seamă.

O astfel de atitudine conștientă va putea să ne ferească de rușinea, de a mai fi folosiți de alții ca mijloc orb, iar după ce și-au ajuns scopul, de a fi aruncați la o parte, ca o drânță fără preț. Dacă însă văd marii maeștri ai politicii înalte, că nu numai spre stânga, ci și spre dreapta știm se facem afront: vor căuta ei să ne câștige prietenia și se vor feri să ne mai jertfească drepturile, sub titlul că ne asigură și largesc drepturile, cum vor face sigur acum, în chestia cu reforma electorală.

Cei cu sentimentele aulice, cari se mai încred în bunăvoința Vienei, spună deci protectorilor lor dela Viena lucrurile acestea. Spună-le, că sunt între noi și de aceia, cari își tin ochii deschiși, le văd toate mișcările, și vreau să ferească poporul de o nouă decepțiune. Spună-le, că *sentimentele aulice ale poporului român, care țin cu o credință fără păreche la dinastia sa, sunt în primejdie, și că poporul român, dinastic din cale afară, dacă în urma reformei electorale va fi espus unei decepții noi, sigur că va trage consecvențele*. Facă ceice stau cu ochii spre Viena lucrul acesta, și au făcut bun lucru, mai bun decum e acela, de a da sfaturi și lecții în chestii pe cari nu le cunosc.

Din parlament. Astăzi, Vineri, se începe în dietă discuția asupra legii despre *darea spiritului*. Se vor mai discuta apoi în dietă proiectele de lege despre *esecuii* (sechestrul), despre *clădirea de case ieftine* pentru muncitorii din Budapesta și despre *judecătoria curială* în chestii de alegere, apoi se încep vacanțele parlamentare.

gajază și pe întrecute strâng bani și muncesc însele de dragul sfântului locaș, dacă este cine să le înduplece și cărmuiască, cu tact și pricepere. La început trebuiau fi-va mai ales în bisericiile din bătrâni o curățire oarecum radicală, care se va repeți odată sau de douăori peste an, în ajunul sârbătorilor mari. Intr'aceia țărâncelor vor interveni câte 3—4 în fiecare Sâmbătă, sub conducerea prezidenței lor, una înălțurând paianginișul colboit, alta spălând ferestrele, a treia curățind icoanele etc.

Excelența Voastră! Dlor colegi și iubiti tinerime!

Aș putea continua cu înșirarea de mijloace destinate a realiza, efin și îndemnativ, menținerea curățeniei și înfrumusețarea clădirilor școlare și bisericesti, dar mă opresc, și adresându-mă mai ales către d-voastră iubiti abiturienți vă zic:

Mergând acasă la vetrele părintești și cu deosebire după intrarea în funcție, unii ca învățători, alții ca păstori sufletești, nu pregeți a propovedui și menținea în vigoare cultul rândului bun și al curățeniei. Nu tolerați murdăria și disordinea acasă, nu la școală, nu în cîntirime, și mai ales nu și în biserică. Înfințați pretutindenea reuniuni cu nobila menire de a premeni și decora interiorul casei lui Dzeu.

În grădină și pe de marginea curții, înspre stradă și lângă casă, fie proprie sau parohială, cultivați din belșug pomi

Dela jubileul Monarhului.

— Grupul Bucovinenilor. —

La cortegiul istoric, aranjat Vineri în Viena, cu ocaziunea jubileului împăratului și Regelui Francisc Iosif, au luat parte, cum am spus în numărul trecut, și Românii din Bucovina, formând un grup propriu al lor, care a fost obiectul admirațiunii publicului vienez.

Grupul Românilor era împărțit în trei părți: Clăcașii, păstori și o nuntă dela țară. În toate acestea s'a păstrat, după cât a fost posibil, caracterul practic al poporului nostru. Păstori au fost precedați de două frumoase moldovence, îmbrăcate în costume naționale românești și purtând în brațe câte un miel și un ied, spre a reprezenta numeroasele turme de oi, cari pășteau în alte vremuri prin munții Bucovinei. Aceste mândre Române au atras admirațiunea tuturor streinilor.

A urmat apoi un cal mărunț de munte, dus de frâu de un ciobănaș, curat îmbrăcat. Pe cal erau toate instrumentele de cari e nevoie la o stână. După el veneau păstori voinici, cu căciulile pe cap, cu glugile pe braț. Unii duceau cu ei diferite instrumente păstorești, alții merindea. În urma lor venea un câne lăptos de oi.

Grupei păstorilor i-a urmat grupa clăcașilor. În fruntea acestora mergeau fete frumoase, în costume pitorești, purtând pe brațe scoarțe și alte lucruri de casă, lucrate de ele. Altele mergeau cu furca în brâu torcând, așa cum torc la țară în Bucovina. După ele vin plugarii, muncitorii pașnici și cu credință în Dumnezeu ai pământului. O căruță cu doi cai, în care era așezat un plug, o grapă și alte instrumente agricole trecea înconjurată de muncitori și de muncitoare. Bărbații au coase, furci, femeile au greble, sape. Câteva fete duc ulcioarele cu apă, iar câțiva bărbați duc pe umeri znopi de grâu și strujeni de porumb. Tot în această grupă au loc și vânătorii și pescarii.

Sfârșitul acestei subîmpărțiri îl fac lucrătorii dela fierăstraie. Pe un car mare e dus un puternic trunchiu de stejar, iar în jurul lui erau lucrători cu fierăstraie și topoare.

În sfârșit a venit partea cea mai poetică: *nunta românească*. Nunta o deschid lăutarii, în cafthane negre, cum se purtau până mai acum câteva decenii în Bucovina. Instrumentele muzicanților sunt specifice românești: cobza și cimpoiul. Mirele, un băetan cu plete negre, vine călare și tot călare sunt cei patru vornici. Urmează apoi trei care cu câte doi cai și bogat împodobite cu scoarțe moldovenești. În cel dintâin șade frumoasa mireasă.

Bărbații, cari iau parte la cortegiul, sunt voinici și frumoși. A fost o scenă mult admirată de Vienezi.

Din Viena.

Dela „Societatea română-ortodoxă-jubilară-imperială” pentru zidirea unei biserici și înființarea unei comunități bisericești în Viena, primim spre publicare următorul apel:

E o veche necesitate și un vis tot atât de vechiu al Românilor din Viena și al fraților de sânge, cari sunt atrași de acest focar al culturii — să-și aibă, în rând

de soiu ales și vițe de viie, premergând astfel cu bun exemplu și îndemnând și pe alții a vă imita.

Îndeosebi vă sfătuiesc a înzestra ferestrele școlaei cu mândre flori, păreții și ambiturele cu tufe pitorești și curtea astăzi părăginită cu arbori umbroși și cu foioșoare chiar, tielind astfel pe seama tinerelor vlăstare un cuibar ademenitor și închinat recreației.

Și de este să atrageți poporul, istovit de truda săptămânei și ducând greul vieții, când în bătaia soarelui, când a vântului și ploilor, de este să-i imbiati ocazia de a urca în tainică umbră cărarea ce merge șerpuid în spre biserică din deal, împodobiți exteriorul casei lui Dzeu și îndeosebi intrarea cu falnice ghirlande vii, iar cărarea și întreg ocolul cu arbori voinici și eventual cu brădet. Pe scut, în rând cu curățenia sufletească și celelalte virtuți, practicați înși-vă și propoveduiți duhul ordinei și d'albei curățeniei, acasă și la școală, în biserică și pretutindenea. Urmând astfel, vrednici vă veți arăta de încrederea obștei păstorite, vrednici de iubirea părinților, cari v'au susținut aiurea și aici în sudoarea feței lor, vrednici de stima noastră, cari v'am povățuit în căile bune și vrednici de sollicitudinea Escl. Sale, care deși ajuns la adânci bătrânețe, n'a pregetat a vă onora și de astădată cu înalta sa prezență.

cu celelalte neamuri, propria lor biserică națională greco-orientală și parohia lor autonomă, unde sufletele lor să se închine în graiul strămoșesc către Cel prea Înalt.

Acuma cu prilejul fericit al serbărilor iubilare pentru împlinirea domniei de 60 ani a Împăratului și Regelui Francisc Iosif I, dragostea creștinească și românească ne-a dat tăria de a hotărâ și de a începe plini de încredere munca fără preget pentru realizarea acestui vis, cerând întru aceasta sprijinul binecuvântat al fraților în Domnul și al fraților de sânge de pretutindenea.

Însămănțarea și folosul național al înălțării unei biserici și parohii greco-orientale române în Viena, socotim că nu mai trebuie lămurită de aproape. Cine n'ar cunoaște, pe cine nu l'ar mișca multe și frumoasele amintiri, cari leagă trecutul nostru de falnica cetate habsburgică, supt zidurile căreia inima românească a lui Vodă Șerban Cantacuzino și a ostașilor lui, nevoiți să stea în tabără turcească, băteau totuși pentru biruința Crucii? Cine nu știe, câtă recunoștință avem de purtat așezămintelor de cultură ale Vienei, în cari și-au făurit armele pentru dezrobirea noastră națională atâta mari bărbați ai neamului românesc, ca Gheorghe Lezar, Metropolitul Andrei baron de Șaguna, Mihail Eminescu, etc.? Căți dintre ai noștri, de astăzi n'au avut sau nu au un frate, o rudă ori un prietin, care să-și fi agonisit ori să-și agonisească învățătura în Viena?

Și pe zi ce merge, rolul cultural al Vienei pentru neamul nostru sporește. Falnica cetate face astăzi legătura directă între noi și cultura apuseană.

Să cuvine deci, ca miile de Români, locuitori statornici ori numai trecători prin Viena, să-și aibă în sfârșit lăcașul sfânt unde să se poată închina Domnului în scumpul nostru grai strămoșesc.

Să cuvine, ca o mândră biserică și o parohie românească bine organizată să adune și mai mult la vatra credinței creștinești și a sântării naționale pe Români vienezi și să dovedească străinilor vrednicia noastră.

Să cuvine în sfârșit, ca urmând pilda altor neamuri, cu timpul să se clădească pe lângă parohie și un mare internat pentru studenții români de pretutindenea, cari își urmează studiile la Viena.

Pentru aceste scopuri mărețe, pe cari nădăjdum a le ajunge cât mai curând spre folosul și slava bisericii și neamului nostru — fie-ne îngăduit să apelăm la sentimentele naționale ale tuturor Românilor de bine, ca să sprijinească cauza noastră și să binevoiască a să înscrie ca membri în societatea noastră. Viena, Iunie 1908. Pentru comitet: Mihail A. Popovici secretar. Alexandru Lupu, general i. p. președinte.

Dela conferențele învățătoresți.

Cercul XV. Reghin și M. Ogorheiu.

În conformitate cu cercularul Preavenatului Consistor, referitor la conferențele învățătoresți, conferențele cercului al XV-lea în anul acesta s'au ținut în frunțașă comună Deda din tractul Reghinului.

La orele 9 s'a început serviciul divin, împreunat cu chemarea Duhului Sfânt, la sfârșitul căruia dl Dr. Nicolae Bălan, comisarul consist. a ținut poporenile din această comună o vorbire însuflețitoare, punându-le la inimă cauza școlaei confessionale și păstrarea caracterului ei neatins.

Dela serviciul divin toți membrii conferenței s'au adunat în școala confessională din loc, unde dl comisar a deschis conferența prin un discurs documentat, în care a desfășurat principiile și a precizat factorii educației creștine și naționale a poporului nostru.

După deschiderea conferenței dl comisar salută pe următorii participanți: Dr. Rusztek Károly, subinspectorul comitatului Maros-Torda, Dr. Zongor Endre, pretorul cercului de sus al Reghinului, Fülöp Iános, reprezentant al comunei politice, preoțimea tractuală, care s'a prezentat aproape în număr complet, arătând și prin aceasta interes față de cauza școlaelor și a învățătorimei.

Dl subinspector Dr. Rusztek Károly mulțamește dlui comisar, asemenea și dl Dr. Zongor Endre, pretorul, iar la urmă parohul local Ioan Vodă salută în numele poporului credincios ce-l păstorește pe toți membrii și oaspeții conferenței.

Înainte de a să începe desbaterea punctelor din program, se constituie biroul, în modul următor: Notari pentru toate ședințele: Ioan Borșian și Gregoriu Ceantea, ambii învățători în Deda, iar verificători: Ioanichie Maxim, învățător în Murăș-Cuieșdiu și Augustin Moga, învățător în Filea.

Urmează punctul 1 din program: *Higiena în școala populară, disertație ținută de George Itu, învățător în Hodac*. După oetire iau parte la discuție următorii: Nicolae Nașcu, învățător și preot în Polăți, Alexiu Grădinar, învățător în Icland, Nicolae Gliga, preot în Răpa-de-sus, Ioan Szilaghi, preot în Idicel-sat, Ioan Duma, preot în Săcal, T. Libeg, învățător în Medesfalău, cari toți își fac observările bine motivate asupra temei.

În fine dl comisar Dr. N. Bălan resumând părerile antevorbitorilor constată, că tema nu e completă, dar e destul de bine lucrată, cere apoi, ca învățătorii să preîntîmpine neajunsurile igienice ale edificiilor școlare prin ordine și curățenie exemplară, la care să deprindă întru toate și pe elevi.

Fiind timpul înaintat, ședința întâia se ridică, fixându-se ședința II. pe orele 2 d. a.

Ședința II.

Se deschide la orele 2 p. m.

Urmează lecția practică din Istoria Ungariei, despre Ștefan cel Sfânt, prelegător Ioan Borșian, învățător în Deda. La discuție iau cuvântul dl Dr. Rusztek Károly, susținând, că metoda narativ e cel mai potrivit pentru predarea istoriei. Laudă manierele și capacitatea prelegătorului.

G. Itu, Grădinar și Ioan Duma fac unele observații metodice, privitoare la tratarea temei.

Dl comisar Dr. Bălan asemenea recomandă metoda narativ la predarea istoriei. Constată apoi că tema a fost bună.

Al treilea punct din program îl formează prelegerea practică din limba maghiară. Prelegător: Ermil Roșală, învățător în Ghernesig. Lecțiunea: „A tehén”.

La discuția ce a urmat iau cuvântul: N. Gliga, Grădinar și Itu, cari susțin, că tema așa cum a predat-o Roșală se poate preda în școala populară numai atunci, dacă învățătorul dela început a instruit pe elevi în limba maghiară după metoda direct, și numai acolo unde elevii știu ceva ungurește, ca de ex. în comunele cu populație mixtă, română și maghiară. Dl Gregoriu Ceantea, învățător în Deda, combate pe antevorbitori, susține și recomandă tuturor metoda direct pentru învățarea limbilor străine; vorbește apoi și despre cartea de limbă maghiară, compusă de prof. semin. Vas. Stan, și recomandă acest Abc. învățătorilor. Vorbește I. Szilaghi, preot în Idicel și susține, că dacă limba maghiară se va preda din clasa I. după acest metod, atunci tema se poate preda liber așa cum a predat-o Roșală.

Dr. Rusztek aprobă și recomandă cu căldură acest metod (metoda direct) în predarea limbei maghiare, fiind convins, că numai acest metod ne va duce mai ușor la scop. Aduce laudă prelegătorului. Dl comisar face un reasumat al părerilor exprimate de antevorbitori, scoțând la iveală observațiile corecte și constatând, că prelegătorul, care a studiat bine lecția, merită laudă.

Cu acestea ședința a II-a se încheie la orele 6 și jum., rămânând ca ședința a III-a să se țină în ziua următoare 18 Aprilie la 9 ore a. m.

Ședința III.

Se începe la orele 9 a. m.

Dl comisar Dr. Nicolae Bălan salută pe oaspeții noi veniți: Dl Galacteon Șagau, protopresbiterul tractului Reghin cu stimata doamnă, pe doamna Dr. Neagoș, pe notarul Ioan Fincu din comuna Deda, iar învățătorii isbucnesc în strigăte de „să trăiască”.

La ordinea zilei urmează tema pusă de Preaven. Consistor:

„Care este metoda cel mai potrivit pentru a învăța pe adulți cetitul și scrisul?” disertant I. Moldovan, învățător în Nazna.

La discuția acestei teme iau parte aproape toți învățătorii prezenți și din părerile lor reese, că metoda cel mai bun pentru învățarea cetitului și scrisului cu adulți, e metoda fonomimic.

Dl comisar propune, ca unul dintre învățătorii, cari se ocupă cu adulții, să ia pe anul viitor o temă practică, lucrată pe baza metodei fonomimic.

Conferența însărcinează cu lucrarea temei pe inv. din Ghernesig Ermil Roșală.

Urmează un alt punct din program, tema practică din istoria biblică: „Fata lui Iair”, prelegător Teodor Libeg, învățător în Medesfalău. După predarea acestei teme, mai mulți membri își fac observările, iar la urmă dlul comisar arată unele directive, după cari ar trebui să se predea religia mai cu succes.

Cel din urmă punct din program îl formează tema practică din economie: „Despre gunoiu”, prelegător Emil Mateiu, învățător în Meșterhaza.

Făcându-se observările cuvenite, tema e declarată de bună.

Cu aceasta programul s'a exhaustat. Se cetește apelul nominal și se constată, că lipsesc vre-o 5 învățători.

Se alege apoi comisiunea permanentă în persoanele: Ioan Boșian, învățător în Deda, Ermil Roșals, inv. în Gherneșig și George Crăciun, inv. în Lucezi. Această comisie are să vină în anul viitor cu un raport amănunțit despre starea învățământului.

Să fixeze locul de întrunire al conferinței pentru anul 1909 în Nazna, traktul Murăș-Oșorhei.

Pentru anul viitor să distribue temele în modul următor: 1. Necesitatea meseriilor la poporul român, disertație lucrată de Zaharie Franeles.

2. Formarea caracterului moral, ca tână a educației, disertație lucrată de Dumitru Sava și Constantin Brătean.

3. Nrul 10, lecție practică din comput, lucrată de Teodor Libeg.

4. Magyarország, lecție practică din limba maghiară, predată de George Itu.

5. Stupăritul, disertație de Ioan Moldovan.

După acestea dl comisar Dr. Niclae Bălan mulțamește în cuvinte calde și bine simțite domnilor: Galacteon Șagău, protopresbiterul tractului Reghin, Dr. Ruzsiek Károly, subinspectorul comitatului M. Torda, Dr. Zongor Endre, ca reprezentant al autorităților politice, și Ioan Fincu, notar cercual, pentru sprijinul și onoarea ce ne-a făcut-o prin prezența dlor.

Mulțamește preoțimei pentru număroasa participare, prin care a dat dovadă de interesul deosebit cel poartă cauzei școlare.

În fine dl comisar mulțamește membrilor conferinței pentru zelul și interesul ce l-au arătat în decursul desbaterilor, le dorește succes în lucrarea frumoasă ce au să o săvârșească în ogrorul culturii poporului nostru, mulțamește tuturor oaspeților, precum și locuitorilor comunei Deda, păstoriți de preotul tinăr I. Vodă, pentru ospitalitatea cu care au primit conferința.

Răspunde dl Galacteon Șagău în cuvinte calde, apoi Ioan Vodă și în fine bătrânul capelan din M. Cuesdiu, Mat. Radu, care în această carieră didactică, frumoasă și spinoasă a îmbătrânit.

Dl Dr. Ruzsiek mulțamește dlui comisar pentru înțeleapta conducere a conferinței și se bucură de interesul cel mare ce-l poartă biserica față de școala confesională, asemenea mulțamește și Dr. Zongor, reprezentantul autorităților politice.

Cu acestea conferințele an. 1908 se încheie la orele 12 a. m.

Constat, că în tot decursul conferinței a domnit insuficiență față de chestiunile didactice și față de frumoasa chemare a învățătorului român. Pentru primirea membrilor conferinței mă simt dator să scot la iveală ospitalitatea colecătorului Ioan Ghidiu și a cantorului Teodor Ghidiu, cari cu inimă românească au găzduit pe învățători.

În fine învățătorilor și dlui comisar Dr. Bălan le dorim să trăiască la mulți ani, și la anul să ne revedem cu bine.

Deda, la 25 Aprilie 1908.

G. C—a.

Legea nouă despre darea de spirt.

Primim din afară, dela un fruntaș din fostul conținu militar bănașan, articolul următor:

În ministeriul de finanțe se pregătește un proiect de lege despre noua dare asupra beuturilor, care atinge de aproape interesele poporului. Mai vartos poporul nostru din granița Banatului, care în mare măsură cultivă pomi și câștigă mult, din fierțul rachiului, e interesat în cauză.

Încă în vara anului trecut cei interesați din toate părțile țării au ținut un congres mare, care sub prezidenția deputatului din Caransebeș dl C. Burdă zile întregi a desbătut și într'un mod de tot serios a căutat mijloacele pentru apărarea intereselor poporului. Căci prin noul proiect de lege se atingeau mai vartos interesele poporului; și dacă deputatul Burdă nu se punea cu toată puterea în lucrare, oamenii nostri puteau să-și taie moșiile, pentru că nici un folos nu le mai aduceau. Era adevărat vorba, ca la căzanele cele mici numărul umplăturilor să se ridice dela 3 la 9 pe zi, ceea ce ar fi fost nimicirea proprietăților de căzane mici.

Membrii congresului, între cari mulți preoți și economi fruntași de ai nostri, s'au prezentat atunci la ministrul-prezident și la ministrul de agricultură, cerându-le sprijinul pentru apărarea poporului.

În curând proiectul va fi prezentat parlamentului, ca din el să devină lege. După cum este datina, acest proiect a fost zilele trecute pertractat în diferite anchete

și comisiuni. Ministrul-prezident a convocat în cauză o anchetă de oameni pricepători, la care a chemat și pe deputatul român, dl C. Burdă, care cu o cunoștință de cauză, care a pus în uimire pe cei prezenți, în o vorbire de 2 ore, a arătat părțile slabe ale proiectului și într'un mod convingător a dovedit, că acel proiect e chemat să nimicească total pe cei ce au moșii și se ocupă cu fierțul beuturilor. Dar Dl Burdă a luat parte și la ședințele comisiunii financiare, deși nu este membru, și și acolo și-a spus convingerea și a stăruit cu toată puterea pentru schimbarea proiectului, astfel, că cei prezenți, deși la început erau însuflețiți pentru noul proiect, sub puterea argumentelor aduse de Dl Burdă, și-au schimbat păreri, și deputatul Holló, în numele partidului independentist, a pretins schimbarea proiectului, în înțelesul propunerii dlui Burdă.

Toate foile din capitală sunt pline cu rapoarte despre desbaterile decurse în această cauză, și în cercurile parlamentare se vorbește numai cu laudă despre ținuta plină de demnitate și bărbăție a dlui deputat Burdă, care a apărut atât de bine interesele poporului muncitor lipsit.

În urma stăruințelor dlui Burdă ministrul președinte a promis mai multe schimbări esențiale. Numărul umplăturilor dela 9. se va reduce la 4 pe zi, ceea ce este mare ușurință. Se va face apoi la executare deosebire între economii cari fierb din moșia lor și între neguțătorii de rachiuri, cari până acum cutierau satele românești și cumpărau dela omul sărac prunele pentru un preț mic. Aceasta în viitor nu se va mai întâmpla, pentru că acelor mici proprietari, cari își fierb recolta lor proprie, fie la căzanul lor, fie la alt căzan, li se permite să plătească darea în pașal, adică mai târziu, și în acest caz li se socoate la cizan numai 3 umplături pe zi.

După cele întâmplate în zilele din urmă, poporul nostru poate deci să fie liniștit, să-și cultive mai departe bine pomii, pentru că din noua lege va câștiga, cu toate că să ridice darea, pentru că beutura va fi cu mult mai scumpă, ridicându-se totodată contingentul de spirt al fabricurilor mari.

Mai are proiectul și o parte bună, a-nume, că cu timpul se vor înfința din partea statului căzănării comunale și neguțătorii se vor constrânge să plătească bine prunele acelor economi, cari nu vor fierbe singuri.

Eată ce poate face omul cu inimă pentru popor. Domnul deputat Burdă de un an a tot studiat efacerea, și numai stăruințelor dsale este a se mulțami, că cele mai grele puncte din proiect au fost schimbate în favorul poporului.

NOUȚĂȚI.

In vizitațiunea canonică. Preasfințitul Domn Episcop al Aradului Ioan I. Papp a fost Duminecă în vizitațiune canonică în frunțașă comună Nădlac, din comitatul Cenadului, așezată la marginea diecezei aradană. A fost însoțit de o suită aleasă. S'a făcut primire frumoasă, cu banderiu. P. S. Sa a pontificat la sfânta liturgie, cu asistență număroasă, și a ținut o cuvântare, ascultată de număroși credincioși cu încoardată atențiune. Au urmat recepțiunile, la casa dlui avocat Aurel Petrovici, unde eră găzduit P. S. Sa, apoi banchet, la care au participat 170 persoane. Sara P. S. Sa s'a reîntors la reședința sa din Arad.

Procesul dlui Dr. I. Gall. Am fost scris la timpul său, că Sărbii, prin delegațiunea lor congresuală, au intentat procesul Ilustrității Sale dlui Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, reclamând partea de avere rămasă dela răposata sa soție Catarina Agora pe seama bisericii sărbesti, cu toate, că partea aceasta de avere a fost predată judecătorește Ilustrității Sale, pe baza unui contract de ereditate, compus în toată regula. Tribunalul din Timișoara a respins pe Sărbii cu cererea lor. Tot așa și tabla regească din Timișoara. Acum primim știrea din Budapesta, că înalta Curie, în 16 Iunie nou, a întărit sentința forurilor inferioare judecătorești. Ne bucurăm, că marinosul binefăcător al bisericii noastre a scăpat odată de șicanele și supărățile pricinuite de coreligionarii nostri sărbi.

Examelele de maturitate la gimnaziul nostru din Brașov s'au început Miercuri și durează până Luni. Examenul în scris l'au făcut 36 elevi din 39. Unul s'a retras din cauză de boală, iar doi nu au corespuns. Examelele se țin sub prezidenția P. O. Sale domnului Arhimandrit Dr. Ilorion Pușariu, iar din partea guvernului asistă ca comisar domnul Ștefănescu István, directorul gimnaziului de stat din Sibiu, după ce dl Moldovan Gergely a dimisionat.

La Ischl. Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I. va pleca pe la finea lunii acesteia la Ischl, unde rămâne până la 8 Septembrie, când apoi va pleca la manevrele mari de toamnă, cari se vor ține în Ungaria, prin părțile Vespriului.

† **Traian H. Pop**, fost redactor al „Gazetei Transilvaniei” a decedat, după lungi și grele suferințe, Duminecă după amiază la orele 5, în etate de 44 ani. A fost un gazetar zelos și conștientios. A gustat și amarul temniței de stat, în două rânduri. În mormântarea i-s'a făcut Mercuri în cimitirul bisericii gr. cat. din comuna Șard, unde a stat în timpul din urmă și unde și-a închis ochii pe vecie. Il deplânge soția și patru copii mici, rămași acum orfani de tată. Odihnească în pace.

Liga culturală din București și-a ținut congresul anual în sărbătorile Rusaliilor, în orașul Galați. S'a ales un nou comitet de conducere. Între membrii din comitet e și domnul N. Iorga, care a ținut o conferință despre chestiunea națională și datoria Ligei. Marele poet norvegian Björnson a fost proclamat membru de onoare. Congresul anului viitor se va ține în Craiova.

Nou ministru român. Domnul Alexandru Djuvara a fost numit prin decret regal ministru de industrie și comerț al României. Ministeriul acesta a fost acum de nou creat. Până aci comerțul și industria aparțineau ministrului de domenii.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace* au mai dăruit: dsoara Silvia Jourca (Rășinari) 20 bani, Pantaleon Lucuța, membru onor. al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” 1 cor., dsoara Dorica Stefan 20 bani, doamna Miți Popp născ. Raicu (Sibiu) 1 cor.

Al 126-lea. Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutoriul statutar după răposatul membru Ludovic Bányai, fost măcelar.

Acesta este al 126-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Teatru. Reprezentația a treia a reuniunii române de muzică din Sibiu, dată eri, Joi, în teatrul orașenesc din loc, a fost succasă, ca celelalte de mai înainte. Băpărerea generală e, că aceasta a fost reprezentația cea mai succasă. S'a cântat și jucat cu multă voce și cu rară precisiune. *Ucătura națională* a dlui A. Bena a fost aplaudată cu căldură, *Sedzătoarea* dlui Brediceanu a mers admirabil de bine, și tot așa și opereta *Craiu nou*. Domnul Brediceanu a fost chemat și de astădată pe bină, între aclamări și aplause generale, de cari a fost împărțită și doamna Trițeanu, apoi domniile Roșca și Enescu, iar după actul prim al operetei *Craiu nou* a fost chemat pe bină și dnul dirigent A. Bena, căruia i-s'a predat un frumos cadou (ceas de aur) din partea reuniunii române de muzică. Credem, că vom mai reveni asupra acestor succese reprezentațiunii teatrale. Notăm încă, că eri, Joi, teatrul a fost iarăși plin. Am văzut mulți Români din provincă, dar și mulți străini, dintre compatriții maghiari și sași.

E interesant anunțul de noroc a lui S. Heckscher senr. Hamburg din numărul acesta al foi noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvarea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina ultimă a acestui ziar.

Pentru număroasa participare a venerabilei preoțimi, onorațiori, prietini și cunoscuți, la înmormântarea neuitatului meu soț, protopresbiter

George Romanul,

mă rog pe aceasta cale a primi profunda mea mulțamită.

Văd. Emilia Romanul
născ. Papiu.

Oficială.

Să așteaptă discurile dela Florii și a Il-a zi de Rusalii.

Asemenea restituirea listelor dela abonament la „Istoricul catedr. lei.”

Dela Academia română.

Concursuri pentru premii.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

1. Premiile Secțiunii literare.

1. **Premiul Neuschotz**, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Industria casnică la Români, trecutul și starea ei actuală. — (Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1908.

2. **Premiul Alexandru Bodescu**, de 1.500 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Elementul național în poezia lui Eminescu. — (Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1908.

3. **Marele Premiul General Ioan Carp și Maria Carp**, de 7.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric și comparativ. — (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1908.

4. **Premiul Princesa Alina Știrbei** se va da, în sesiunea generală din 1910, pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru școlile secundare. — (Deciz. 31 Martie 1898).

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul: autorului și cheltuielile de tipărirea scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1909.

5. **Premiul Eliade-Rădulescu**, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1910, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studia versificațiunea românească populară și artistică, în comparațiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică. — (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1909.

6. **Premiul Adamachi** de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1910, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor. — (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1909.

7. **Premiul Alexandru Ioan Cuza** de 6.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria școlii la Români de pretutindeni până la anul 1866. — (Deciz. 22 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1910.

8. **Premiul Năsturel**, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Înrăuririle curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX. — Deciz. 12 Aprilie 1907).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1911.

9. **Premiul Adamachi**, de 5.000 Lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiu despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă. (Deciz. 1 Aprilie 1908).

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1912.

(Va urma.)

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română”, revistă periodică eclesiastică a sfintei biserici autocefale ortodoxe române. Anul XXXII, numărul 2, pe Maiu 1908. Cuprins bogat și interesant. Revista apare în București. Redacția și administrația: Strada Principalele Unite, numărul 60. Abonamentul pentru noi 12 lei la an.

Nr. 332/1908 of. ppresb. [137] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele noastre în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cetății de piatră, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Curtuișul-mic**, salar 600 cor. dela popor: 300 cor., și dela stat ajutor 300 cor. cuartir, grădină și lemne de foc.

2. **Fănață**, salar 600 cor., dela popor: 300 cor. și dela stat ajutor: 300 cor., cuartir și relut de cuartir 40 cor., relut de grădină 20 cor., și relut pentru lemne de foc 20 cor.

3. **Poiana-porcului**, salar 600 cor.; dela popor 120 cor., ajutor dela stat: 480 cor. cuartir, grădină și lemne de foc.

4. **Suciul-de-jos**, salar 600 cor.; dela popor, cuartir în edificiul școlii, grădină corespunzătoare și lemne de foc.

5. **Trestia**, salar 600 cor.; dela popor: 230 cor., dela stat ajutor de: 370 cor., cuartir și grădină.

În toate comunele, afară de Suciul de jos, îndată după ocuparea definitivă a posturilor învățătoresci, se va înainta rugare la înaltul ministeriu de culte și instrucțiune publică pentru ajutor de stat la întregirea salarului conform art. de lege XXVII din anul 1907.

Învățătorii aleși în aceste comune sunt îndatorăți a instrui pe elevi în cântările bisericesti, a-i conduce pe elevi în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei în cor răspunsurile dela sfta liturgie. Învățătorii vor conduce și lucrările din grădina de pomărit a școlii instruiind pe elevi în cultivarea pomilor.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor înainta subscrisului oficiu în termenul legal suplicelor instruite conform legilor în vigoare, iar spre a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a cânta.

Oficiul protopresbiter al tractului gr. or. al Cetății de-piatră în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Lăpușul-ungurese, Magyarlâpos, 24 Mai 1908.

Vasile Duma
protopop.

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgar de mătăasă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică deposite la fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de ieftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de tot proaspătă.

Nr. 226/1908.

[138] 2—3

Concurs

Conform ordinului consistorial Nr. 2296 Bis. ddto 4 Martie 1908 pentru ocuparea postului de paroh din comuna bisericască **Almașul-mare Joseni** — tractul Gioagiului, — se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie de clasa III-a sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiter al în termenul sus indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Orăștie (Gioagu) 26 Mai 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Gioagiului în conțelegere cu comitetul parohial din Almașul mare Joseni.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M.

Anunț de noroc!

Căștigurile le garantează statul.

Prima tragere la 24 Iunie.

Invitare la participarea **Șanselor de câștig**

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigurile principale ale acestei loterii cu privilegii sunt următoarele: Cel mai mare câștig este în cazul cel mai norocos de 600,000 M.

1 Premiu la 300,000 Mărci.

1 „ „ 200,000 „

1 „ „ 60,000 „

1 „ „ 50,000 „

1 „ „ 45,000 „

1 „ „ 40,000 „

1 „ „ 35,000 „

1 „ „ 30,000 „

1 Căștig „ 100,000 „

1 „ „ 60,000 „

1 „ „ 50,000 „

1 „ „ 40,000 „

1 „ „ 30,000 „

7 Căștiguri „ 20,000 „

1 Căștig „ 15,000 „

11 Căștiguri „ 10,000 „

46 „ „ 5,000 „

103 „ „ 3,000 „

163 „ „ 2,000 „

539 „ „ 1,000 „

693 „ „ 300 „

181 „ „ 200 „

În total conține loteria, care constă din 7 clase, 100.000 losuri cu 48.405 câștiguri și 8 premii, așa încât aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Cel mai mare câștig de cl. I. este în cazul cel mai norocos de 50,000 m., se urcă în cl. II-a la 55,000 m., în cl. III-a la 60,000 m., în cl. IV-a la 65,000 m., în cl. V-a la 70,000 m., în cl. VI-a la 80,000 m., în cl. VII-a la 600,000 m.

Pentru cl. I. a cărei tragere s'a stabilit oficios pe 24 Iunie costă

losul original întreg . . . Cor. 7.—
losul original de jumătate „ 3.50
losul originul de un sfert „ 1.75

Depunerile pentru clasele următoare, precum și conspectul exact al câștigurilor se pot vedea din planul de loterie oficios, provăzut cu emblema statului, care la cerere îl trimite gratis și franco.

Fiecare dintre participanți primește dela mine imediat după tragere lista oficioasă.

Plătirea și trimiterea câștigurilor se face din partea mea direct interesatului în cauză prompt și sub cea mai strictă discrețiune.

Comandă rog a se face prin mandat postal sau și prin ramburs.

Adresați-Vă cu comanda din cauza tragerii apropiate, cel mult până la

24 Iunie

cu toată încrederea la (83) 6—6

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft in Hamburg.

BĂILE DE CURĂ BUZIAȘ

Stațiune de tren, poștă, telegraf și telefon.

Tren accelerat direct din Budapesta — gara vestică — Saison din 15 Maiu — 15 Septemvrie.

Baie de cură specială pentru bolnavi de inimă,

boale de femei, suferințe de beșică și rărunchi, formarea de piatră, îmbolnăviri cataralice, îmbolnăvirea părților de mistuire și escrețiune, gălbănare, anemie, scrofulosă și boale englezești, slăbiciuni generale și boli cronice la părțile genitale femeiești. Izvor acid carbonic de sare și fier.

Prospect trimite

Direcțiunea băilor.

Din laboratorul acid-carbonic

dela băile Muschong din Buziaș

se trimite prompt din renumitul izvor, orice quant de fluiditate acid-carbonică, naturală și chemic curată.

A nu se schimba cu alt acid-carbonic artificial și puțin folositor.

Serviciu solid și conștientios.

Adresa telegrafică: **MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDÖ.**

Telefon interurban Nr. 18.

Telefon interurban Nr. 18.

(286) 49—100

Noutate!

Noutate!

Spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit cu mașini electrice în Sibiiu.

Primirea comandelor:

Str. Urezului Nr. 11 și Färbergasse Nr. 11.

Am onoare a aduce st. public la cunoștință, că în decursul unei trecute mi-am deschis

Spălătoria cu aburi.

Spălătoria cu aburi întocmită cu mașini engleze de prima clasă, corespunzătoare tuturor recerințelor timpurilor nouă, liferează lucru executat fără scădere și tare efin, cum în Sibiiu până acum nu s'a executat. Fiecare lucru se liferează la 2 zile.

Fabrica mea chemică de curățit de asemenea este întocmită cu cele mai moderne mașini, și am angajat lucrători pricepuți, de aceea și pe această cale sunt în stare a corespunde tuturor cerințelor.

În deosebi mă recomand hotelierilor și ospătarilor de oare ce fiecare lucru îl liferez repede și curat în casă.

ALEX. MEIXNER, spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit, Sibiiu.

[35] 10—10

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mănăcarea păduchilor, prin care mănăcările sunt reținute în îngrășarea și desvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li-se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracțe pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracțe. Prețul pentru a prepara 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachi de prune, drojii, slivoviță, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat, 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

[95] 52—52

apotecar în Szászváros, piața școlii Nr. 37.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 14—52